
بسم الله الرحمن الرحيم

شرح جامع

بررسی و نقد آثار سینمایی

«هنر»

(سینما)

مولف: امیر رضا نوری پرتو

انتشارات ارشد

پیشگفتار ناشر

خداوند بزرگ را شاکریم که فرصتی عنایت فرمود تا بتوانیم قدمی در جهت گسترش علم و فرهنگ کشور عزیزمان برداریم و مسیری هموار را در اختیار مخاطبان و داوطلبان علاقمند به ادامه تحصیل قرار دهیم. از آنجائی که درحوزه کتاب‌های درسی و کمک درسی کارشناسی ارشد کتاب‌های زیادی به رشته تحریر در آمده است با این حال وجود یک مجموعه جامع، دقیق، کامل و دارای رفرنس(منابع) مستند احساس می‌شود.

همیشه دغدغه داشتیم که ای کاش می‌شد تمامی منابع پراکنده و گاهاً دست نایافتنی کنکور در یک مجموعه به گونه‌ای جذاب و شیوا آماده می‌شد و همچنین سوالات دوره‌های قبل کنکور نیز به گونه‌ای تشریحی پاسخ داده می شدند، که خدشه‌ای بر آنها وارد نشود و خیال داوطلبان عزیز آنقدر آسوده باشد که اطلاعات مندرج در پاسخنامه‌ها را برای بهره‌گیری در آزمون خود بکار گیرند. این کار با یاری خداوند بزرگ و همکاری نخبه‌ترین دانشجویان و اساتید کشور در انتشارات ارشد هماهنگ گردید و در تمامی مقاطع تحصیلی از کاردانی به کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در حوزهٔ آزمون‌های سراسری – آزاد و پیام نور بسته‌های آموزشی شامل کتاب‌های بانک سوالات و کتاب‌های شرح جامع درس آماده گردید. در تهیه مجموعه‌های فوق‌الذکر از فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد و دکتری که حائز رتبه‌های تک رقمی کنکور می‌باشند، استفاده کرده‌ایم، تا شما عزیزان بتوانید در راستای افزایش توان علمی خود در جهت نیل به مقصود خویش نایل آیید. بدون تردید می‌توان گفت که برای اولین بار در نظام آموزشی کشور مجموعه‌ای به این سبک عرضه می‌شود که در کیفیت و کمیت بی‌نظیر بوده و تمامی نیازهای دانشجویان و داوطلبان عزیز را پوشش می‌دهد. امید است که استفاده از این مجموعه عزیزان را در جهت موفقیت در آزمون یاری رسانده باشد. در پایان لازم به ذکر است که بی نقصی محض از آن خداوند متعال می‌باشد، بنا براین از تمامی خوانندگان و داوطلبان عزیز خواهشمندیم نظرات سازنده خود را در مورد این کتاب به سایت انتشارات ارشد اعلام نمایند تا ما را در جهت هر چه بهتر آماده کردن این محصولات یاری رسانند.

با تشکر

ناشـــــر

www.arshadbook. ir

«به نام یکتای پاک»

پیشگفتار مولف

در سال‌های اخیر رویکرد دانشجویان دوره‌های کارشناسی فارغ‌التحصیل از رشته‌های فنی و مهندسی و علوم تجربی برای ادامهٔ تحصیل در رشته‌های شناخته‌شده و محبوب علوم انسانی و هنر همانند رشته‌های فلسفه، جامعه‌شناسی، سینما، ادبیات نمایشی، کارگردانی تئاتر، پژوهش هنر و فلسفهٔ هنر جای بسی اندیشه و مطالعه دارد. به‌طوری‌که بر طبق آمارهای موجود در مدت چهار سال گذشته، هر سال بر تعداد داوطلبان ورود به دورهٔ کارشناسی ارشد رشته‌های یادشده افزوده می‌شود. آمارها خبر از آن دارند که ترازها و نمره‌های حد نصاب برای قبولی در آزمون رشته‌های گفته‌شده در بالا در سال‌های اخیر روندی رو به افزایش را پیموده‌اند که بدون تردید این موضوع کار را برای علاقه‌مندان به این رشته‌ها دشوارتر کرده است.

در آزمون کارشناسی ارشد رشته‌های هنری، دو درس «زبان عمومی و تخصصی» و «فرهنگ ادبیات و هنر ایران و جهان» میان همهٔ رشته‌ها یکسان است. اما داوطلبان علاقه‌مند به رشته‌های «سینما» و «ادبیات نمایشی» نیاز دارند که به پرسش‌های مطرح شده در درس «مبانی نظری سینما و نمایش» در دفترچهٔ شمارهٔ ۱۳۵۷ آزمون سراسری پاسخ دهند که در چند سال گذشته با وجود باقی‌ماندن پسوند نام «نمایش» بر انتهای عنوان این درس، تمامی ۳۰ پرسش مربوط به درس «مبانی نظری سینما و نمایش» از موضوع‌های موجود در مبانی نظری رشتهٔ «سینما» طرح می‌شوند که ضریب این درس برای هر دو رشته ۳ است که ضریب بالا و مهمی به شمار می‌آید. اما برای علاقه‌مندان به ورود به رشتهٔ سینما، درس مهم دیگری نیز وجود دارد به نام «بررسی و نقد آثار سینمایی» که نمرهٔ این درس نیز با ضریب ۳ در نمره و تراز کل حساب می‌شود. «بررسی و نقد آثار سینمایی» که جایگزین «پروژهٔ عملی نمایش‌نامه‌نویسی» برای علاقه‌مندان ورود به رشتهٔ «ادبیات نمایشی» است، شامل پرسش‌هایی از تاریخ سینما و جزییات گستردهٔ آن است که با توجه به حجم زیاد منابع موجود می‌توان گفت کار برای داوطلبان رشتهٔ سینما در این درس اندکی دشوار است. گاه پیش آمده که پرسش‌های مفید برای درس «بررسی و نقد آثار سینمایی» که بیشتر مربوط به تاریخ سینما است، در درس «مبانی نظری سینما و نمایش» مطرح شده‌اند و گاه برعکس؛ پرسش‌هایی را از درس «مبانی نظری سینما» شاهد بوده‌ایم که در میان پرسش‌های درس «بررسی و نقد آثار سینمایی» آمده‌اند. در نتیجه برای داوطلبان رشتهٔ «ادبیات نمایشی» نیز لازم است که مقداری با تاریخ سینما آشنا باشند تا در صورت رویارویی با پرسش‌هایی مربوط به تاریخ سینما در درس «مبانی نظری سینما و نمایش»، در پاسخ‌گویی دچار مشکل نشوند.

کتابی که پیش روی شما دوستان گرامی است، شرح جامع درس «بررسی و نقد آثار سینمایی» است که گسترهٔ زیادی را از مفاهیم مربوط به تاریخ سینما و داده‌های مربوط به مکتب‌ها، جریان‌ها و فیلم‌های مهم سینمایی را در برمی‌گیرد. کوشش نگارنده در این بوده که برای معرفی و تعریف تمامی موضوع‌ها و نکته‌های مهم تاریخ سینما تنها به یک یا دو منبع بسنده نکند و تمامی منابع موجود را، که امکان طرح پرسش از آن‌ها در کنکور کارشناسی ارشد رشتهٔ «سینما» وجود دارد، بررسی و کندوکاو کند تا کوچک‌ترین نکته‌ای از قلم نیفتد؛ هرچند که تردیدی وجود ندارد این کتاب به هدف و ادعای خود به‌شکلی کامل دست نیافته و انتقادها، راهنمایی‌ها و پرسش‌های استادان و دانشجویان و اهل فن می‌تواند به کامل‌ترشدن این کتاب در آینده و در چاپ‌های بعدی کمک شایانی کند. با این وجود این تضمین از سوی نگارنده وجود دارد که مرور دقیق و

چندبارهٔ موضوع‌ها و نکته‌های این کتاب (که همگی از منابع موجود و مهم بیرون آورده و تنظیم شده‌اند) در کنار سرک‌کشیدن در لابه‌لای فصل‌ها و سطرهای همان منابع می‌تواند زمینه را برای افزایش آمادگی داوطلبان کنکور کارشناسی ارشد رشتهٔ «سینما» فراهم کند. ضمن آن‌که برای آن دسته از داوطلبان که زمان چندانی برای مطالعهٔ منابع گسترده در رابطه با تاریخ سینما ندارند، این امیدواری داده می‌شود که مرور باحوصلهٔ مفاهیم و نکته‌های این کتاب می‌تواند تکیه‌گاهی- هرچندکوچک- برای حضور آسوده‌تر این عزیزان در جلسهٔ کنکور باشد.

امید است این کتاب در پیش‌بُرد هدف‌های علاقه‌مندان و داوطلبان ورود به دورهٔ کارشناسی ارشد رشتهٔ «سینما» مفید باشد. در پایان تعدادی از منابع مهم و لازم در رابطه با رشتهٔ «سینما» معرفی می‌شود تا شاید برای بالا بردن سطح کیفی هواخواهان رشتهٔ «سینما» بتواند اندکی راهگشا باشد.

***منابع مهم برای درس «نقد و بررسی آثار سینمایی»:**

۱- «تاریخ جامع سینما» (دو جلدی)- نوشتهٔ دیوید آ. کوک- ترجمهٔ هوشنگ آزادی‌ور- نشر چشمه؛

۲- «تاریخ سینمای هنری»- نوشتهٔ اونو پاتالاس و اولریش گرگور- ترجمهٔ هوشنگ طاهری- نشر ماهور؛

۳- «تاریخ سینما»- نوشتهٔ دیوید بوردول و کریستین تامسون- ترجمهٔ زوان قوکاسیان- نشر مرکز؛

۴- «هنر سینما»- نوشتهٔ دیوید بوردول و کریستین تامسون- ترجمهٔ فتاح محمدی- نشر مرکز؛

۵- «شناخت سینما»- نوشتهٔ لوییس جانتی- ترجمهٔ ایرج کریمی- نشر روزنگار؛

۶- «تئورهای اساسی فیلم»- نوشتهٔ دادلی اندرو- ترجمهٔ مسعود مدنی؛

۷- «درک فیلم»- نوشتهٔ آلن کیسبی‌بر- ترجمهٔ بهمن طاهری- نشر چشمه؛

۸- «تاریخ سینما»- نوشتهٔ آرتور نایت- ترجمهٔ نجف دریابندری- نشر امیرکبیر؛

۹- « مفاهیم کلیدی در مطالعات سینمایی»- نوشتهٔ سوزان هیوارد- ترجمهٔ فتاح محمدی- نشر هزارهٔ سوم؛

۱۰- «مقدمه‌ای بر هالیوود جدید»- نوشتهٔ جف کینگ- ترجمهٔ محمد شهبا- نشر هرمس؛

۱۱- «از نشانه‌های تصویری تا متن»- نوشتهٔ بابک احمدی- نشر مرکز؛

۱۲- «سینما چیست؟» نوشتهٔ آندره بازن- ترجمهٔ محمد شهبا- نشر هرمس؛

۱۳- «سرگذشت سینما»- نوشتهٔ فرانک یوجین ویبور- ترجمهٔ بهروز تورانی- انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛

۱۴- «راهنمای جهانی فیلم» (چهار جلدی): از ۱۸۹۵ تا ۲۰۰۶ [نسخهٔ جیبی آن که همهٔ جلدها را در یک جلد گنجانده، تا فیلم‌های اکران شده در سال ۲۰۰۹ است]- نوشتهٔ بهزاد رحیمیان- نشر روزنه‌کار؛

۱۵- «تاریخ سینمای مستند جهان»- نوشتهٔ اریک بارنو- ترجمهٔ احمد ضابطی جهرمی- انتشارات سروش؛

۱۶- «سینمای مستند ایران و جهان»- نوشتهٔ حمید دهقان‌پور- انتشارات سمت؛

۱۷- «تاریخ سینمای ایران» (دو جلدی)- نوشتهٔ جمال امید- نشر روزنه؛

۱۸- «تاریخ سینمای ایران: از آغاز تا ۱۳۵۷»- نوشتهٔ مسعود مهرابی- نشر پیکان.

بی‌شک باز هم کتاب‌ها و منابعی هستند که طراحان پرسش‌های کنکور بتوانند از مطلب‌ها و موضوع‌های آن‌ها استفاده کنند. اما منابع گفته‌شده در بالا مهم‌ترین و کلیدی‌ترین منابع موجود هستند که بسیاری از پرسش‌های کنکور کارشناسی ارشد رشتهٔ «سینما» از آن‌ها طرح شده، می‌شود و خواهد شد. و البته نباید از اهمیت آزمون‌های سال‌های پیشین به این آسانی‌ها گذشت که در روند انجام درست برنامه‌ریزی‌های مطالعاتی، در نظر گرفتن احتمال‌ها و نیز دسته‌بندی و توجه بیشتر به داده‌های مهم‌تر مفید خواهد بود. امیدوارم همواره در پناه عشق جاودان و بی‌پایان اهورای پاک باشید.

تندرست و پیروز باشید.

مهندس امیررضا نوری‌پرتو

فهرست مطالب

عنوان **صفحه**

پیشگفتار ناشر ۳
پیشگفتار ۴

فصل اول: دوران پیش از سینما

«تومای آلوا ادیسون» و کوشش‌های او برای پایه‌ریزی سینما ۲۲
تست‌های آخر فصل ۲۳
پاسخ تست‌های آخر فصل ۲۴

فصل دوم: پیدایش سینما و دهه‌های ابتداییِ پس از آن

۲-۱: پیدایش سینما ۲۷
۲-۲: کارهای ادیسون پس از پیدایش سینما: ۲۸
۲-۳: ژرژ مه‌لیس ۲۸
۲-۴: ادوین جی. اس. پورتر ۲۹
۲-۵: مکتب برایتون ۳۰
۲-۶: برخی از نکته‌ها و فیلم‌های شاخص و مهم دو دهۀ اول قرن بیستم ۳۰
۲-۷: سینمای ایتالیا در بدو پیدایش خود ۳۱
۲-۸: سینمای دانمارک در بدو پیدایش خود ۳۱
۲-۹: دیوید وارک گریفیث ۳۲
تست‌های آخر فصل ۳۵
پاسخ تست‌های آخر فصل ۳۶

فصل سوم: سینمای مکتب اکسپرسیونیسم آلمان

۳-۱: ویژگی‌های فیلم‌های اکسپرسیونیست ۳۹
۳-۲: سال‌های ابتداییِ سینمای اکسپرسیونیسم آلمان ۴۰
۳-۳: سینماگران بزرگ مکتب اکسپرسیونیسم آلمان ۴۱
۳-۳-۱: فریتس لانگ ۴۱
۳-۳-۲: فریدریش ویلهلم مورنائو: ۴۲
۳-۳-۳: گئورگ ویلهلم پابست ۴۴

عنوان ..... صفحه

۳-۳-۴: کارل مایر ۴۵
۳-۳-۵: والتر روتمان ۴۵
۳-۴: UFA ۴۶
تست‌های آخر فصل ۴۷
پاسخ تست‌های آخر فصل ۴۸

فصل چهارم: سینمای کلاسیک شوروی

۴-۱: سینمای دوران تزار ۵۱
۴-۲: سینمای شوروی در سال‌های ابتدایی پس از انقلاب اکتبر ۵۱
۴-۲-۱: لف کولِشُف ۵۱
۴-۲-۲: ژیگا ورتوف ۵۲
۴-۲-۳: سرگئی میخائیلویچ آیزنشتین: ۵۳
۴-۲-۴: وسوالدو پودوفکین: ۵۵
۴-۲-۵: الکساندر داوژنکو ۵۷
۴-۲-۶: گریگوری کوزینتسف: ۵۸
تست‌های آخر فصل ۵۹
پاسخ تست‌های آخر فصل ۶۰

فصل پنجم: کمدی کلاسیک

۵-۱: مک سِنِت ۶۳
۵-۲: چارلی چاپلین ۶۳
۵-۳: باستر کیتُن ۶۶
۵-۴: هارولد لوید ۶۷
۵-۵: برادران مارکس ۶۷
۵-۶: ماکس لندر ۶۷
۵-۷: هری لنگدن ۶۷
تست‌های آخر فصل ۶۸
پاسخ تست‌های آخر فصل ۶۹

فصل ششم: سینمای دهه‌ی بیست فرانسه: امپرسیونیسم و آوانگاردیسم

۶-۱: ریچوتو کانودو ۷۴
۶-۲: اَبِل گانس ۷۴
۶-۳: لویی دلوک ۷۵
۶-۴: مارسل لربیه ۷۵
۶-۵: ژان آپستاین ۷۶
۶-۶: ژرمن دولاک ۷۶
۶-۷: آلبرتو کاوالکانتی ۷۷
تست‌های آخر فصل ۷۸
پاسخ تست‌های آخر فصل ۷۹

عنوان ..... صفحه

فصل هفتم: مکتب دادایی‌سم و مکتب سورئالیسم

۷-۱: دادایی‌سم ۸۳
۷-۲: سورئالیسم ۸۴
۷-۲-۱: سینمای لوییس بونوئل ۸۵
تست‌های آخر فصل ۸۹
پاسخ تستهای آخر فصل ۹۰

فصل هشتم: کارل تئودور درایر و دیگر بزرگان سینمای اسکاندیناوی

۸-۱: ویکتور شوستروم ۹۳
۸-۲: موریس استیلر ۹۳
۸-۳: کارل تئودور درایر ۹۳
تستهای آخر فصل ۹۶
پاسخ تستهای آخر فصل ۹۷

فصل نهم: سینمای سخن‌گو (ناطق)

تستهای آخر فصل ۱۰۳
پاسخ تستهای آخر فصل ۱۰۴

فصل دهم: سینما در دهه‌ی بیست و سی میلادی

۱۰-۱: برخی دیگر از نکته‌های مهم دهۀ بیست و سی میلادی ۱۰۷
۱۰-۲: کینگ ویدور ۱۰۸
۱۰-۳: اریک فون اشتروهایم ۱۰۹
۱۰-۴: رابرت فلاهرتی ۱۱۰
۱۰-۵: جوزف فون اشترِنبرگ ۱۱۱
۱۰-۶: سینمای گانگستری ۱۱۲
۱۰-۷: سینمای موزیکال دهۀ سی میلادی ۱۱۳
۱۰-۸: روبن مامولیان ۱۱۳
۱۰-۹: والت‌دیسنی ۱۱۴
تستهای آخر فصل ۱۱۶
پاسخ تست‌های آخر فصل ۱۱۷

فصل یازدهم:سینمای شاعرانه‌ی فرانسه (رئالیسم شاعرانه)

۱۱-۱: سینمای شاعرانۀ فرانسه؛ معرفی و ویژگی‌ها ۱۲۱
۱۱-۲: فیلم‌سازان بزرگ سینمای شاعرانۀ فرانسه ۱۲۲
۱۱-۲-۱: ژان ویگو ۱۲۲

عنوان ..... صفحه

۱۱-۲-۲: رنه کلر ۱۲۳
۱۱-۲-۳: ژاک فدر ۱۲۴
۱۱-۲-۳: مارسل کارنه ۱۲۴
۱۱-۲-۴: ژان رنوار ۱۲۶
۱۱-۲-۶: ژولین دو ووبه ۱۲۸
تست‌های آخر فصل ۱۲۹
پاسخ تست‌های آخر فصل ۱۳۱

فصل دوازدهم:سینمای ژان کوکتو و فیلم‌های مهم دهه‌ی سی میلادی

۱۲-۱: ژان کوکتو ۱۳۵
۱۲-۲: دیگر فیلم‌ها و نکته‌های مهم سینمایی در دهۀ سی میلادی ۱۳۶
تست‌های آخر فصل ۱۳۹
پاسخ تست‌های آخر فصل ۱۴۰

فصل سیزدهم: سینمای نئورئالیسم ایتالیا

۱۳-۱: سینمای ایتالیا پیش از ظهور نئورئالیسم ۱۴۳
۱۳-۲: سینمای نئورئالیسم ایتالیا ۱۴۴
۱۳-۳: روبرتو روسلینی ۱۴۴
۱۳-۴: ویتوریو دسیکا ۱۴۶
۱۳-۵: لوکینو ویسکونتی ۱۴۷
۱۳-۶: جوزپه دِسانتیس ۱۴۹
تست‌های آخر فصل ۱۵۰
پاسخ تست‌های آخر فصل ۱۵۲

فصل چهاردهم: سینمای نوآر

تست‌های آخر فصل ۱۵۸
پاسخ تست‌های آخر فصل ۱۵۹

فصل پانزدهم: فیلم‌سازان بزرگ قرن بیستم

۱۵-۱ اورسن ولز ۱۶۳
۱۵-۲: هاوارد هاکس ۱۶۶
۱۵-۳: جان فورد ۱۶۷
۱۵-۴: فرانک کاپرا ۱۷۰
۱۵-۵: ویلیام وایلر ۱۷۱
۵-۶: هانری ژرژ کلوزو ۱۷۱
۱۵-۷: جان هیوستن ۱۷۳
۱۵-۸: وینسنت مینهلی ۱۷۳
تست‌های آخر فصل ۱۷۵
پاسخ تست‌های آخر فصل ۱۷۷

عنوان ..... صفحه

فصل شانزدهم: سینمای دهۀ چهل در یک نگاه

۱۶-۱: برخی دیگر از کارگردانان شناخته شدۀ دهۀ چهل میلادی ۱۸۱
۱۶-۱-۱: ژان گرهمیون ۱۸۱
۱۶-۱-۲: ژاک بکر ۱۸۱
۱۶-۱-۳: رنه کلمان ۱۸۲
۱۶-۱-۴: ایو آلگره ۱۸۳
۱۶-۱-۶: کلود اوتانلارا ۱۸۳
۱۶-۱-۷: پرستون استرجس ۱۸۳
۱۶-۲: نکته‌هایی دیگر از سینمای دهۀ چهل میلادی ۱۸۴
۱۶-۳: دیگر فیلمهای مهم و شناخته شدۀ دهۀ چهل میلادی ۱۸۵
تست‌های آخر فصل ۱۸۹
پاسخ تست‌های آخر فصل ۱۹۲

فصل هفدهم: سینمای موج نو فرانسه

۱۷-۱: موج نو: آغاز نهضت و ویژگی‌های آن ۱۹۳
۱۷-۲: فیلمسازان بزرگ نهضت موج نو سینمای فرانسه ۱۹۴
۱۷-۲-۱: فرانسوا تروفو ۱۹۴
۱۷-۲-۲: ژانلوک گُدار ۱۹۷
۱۷-۲-۳: کلود شابرول ۲۰۰
۱۷-۲-۴: ژاک ریوت ۲۰۱
۱۷-۲-۵: اریک رومر ۲۰۲
۱۷-۲-۶: ژرژ فرانژو ۲۰۳
۱۷-۲-۷: آلن رنه ۲۰۴
۱۷-۲-۸: کریس مارکر ۲۰۶
۱۷-۲-۱۰: لویی مال ۲۰۷
۱۷-۲-۱۱: ژاک دمی ۲۰۸
۱۷-۲-۱۲: برخی دیگر از فیلمسازان موج نو فرانسه ۲۰۸
تست‌های آخر فصل ۱۹۶
پاسخ تست‌های آخر فصل ۱۹۸

فصل هجدهم: سینمای هنری اروپا

۱۸-۱: میکل‌آنجلو آنتونیونی ۲۱۵
۱۸-۲: فدریکو فلّینی ۲۱۸
۱۸-۳: روبر برسون ۲۲۱
۱۸-۴: اینگمار برگمان ۲۲۳
۱۸-۵: آندری تارکوفسکی ۲۲۶
تست‌های آخر فصل ۲۲۹
پاسخ تست‌های آخر فصل ۲۳۱

عنوان ..... صفحه

فصل نوزدهم: بزرگان سینما در ابتدای نیمه قرن بیستم

۱۹-۱: آلفرد هیچکاک ۲۳۵
۱۸-۲: الیا کازان ۲۴۱
۱۹-۳: دیوید لین: ۲۴۳
۱۹-۴: بیلی وایلدر ۲۴۳
۱۹-۵: فرد زینهمان ۲۴۵
۱۹-۷: ژان پییر ملویل ۲۴۶
۱۹-۸: ساتیاجیت رای ۲۴۷
۱۹-۹: استنلی کوبریک ۲۴۸
۱۹-۱۰: رومن پولانسکی ۲۵۰
تست‌های آخر فصل ۲۵۲
پاسخ تست‌های آخر فصل ۲۵۴

فصل بیستم: سینما در دهۀ پنجاه و شصت میلای

۲۰-۱: نکته‌هایی دربارۀ سینمای دهه‌های پنجاه و شصت و فیلمسازان مهم آن: ۲۵۷
۲۰-۲: فیلمهای شاخص دهۀ پنجاه و شصت میلادی ۲۵۸
تست‌های آخر فصل ۲۶۸
پاسخ تست‌های آخر فصل ۲۷۰

فصل بیست و یکم: سینمای مستند و تجربی

۲۱-۱: نهضتهای مستندسازی ۲۷۳
۲۱-۱-۱: نظریۀ رُمانتیک آمریکایی ۲۷۳
۲۱-۱-۲: نظریۀ تبلیغاتی روسیه ۲۷۳
۲۱-۱-۳: نظریۀ رئالیسم اروپایی ۲۷۳
۲۱-۲: سینمای مستند آمریکا ۲۷۳
۲۱-۳: سینمای مستند انگلستان ۲۷۵
۲۱-۴: سینمای مستند در دیگر کشورها ۲۷۶
۲۱-۴-۱: سینمای مستند سوئد ۲۷۶
۲۱-۴-۲: سینمای مستند هلند ۲۷۶
۲۱-۴-۳: سینمای مستند فرانسه ۲۷۷
۲۱-۴-۴: سینمای مستند بلژیک ۲۷۷
۲۱-۵: مستند قومنگار ۲۷۸
۲۱-۶: مستند سیاسی ۲۷۹
۲۱-۷: سینمای مستند تبلیغاتی (مستندهای پروپاگاندایی) ۲۸۰
۲۱-۸: سینمای مستند جدید ۲۸۲
۲۱-۹: سینمای تجربی و آوانگارد ۲۸۴
تست‌های آخر فصل ۲۸۶
پاسخ تست‌های آخر فصل ۲۸۸

عنوان ..... صفحه

فصل بیست و دوم: موج نو در گوشه و کنار جهان

۲۲-۱: نهضت سینمای آزاد انگلستان ۲۹۱
۲۲-۲: سینمای جوان آلمان ۲۹۳
۲۲-۳: موج نو در سینمای لهستان ۲۹۴
۲۲-۴: موج نو در سینمای چک ۲۹۶
۲۲-۵: موج نو در سینمای مجارستان ۲۹۶
۲۲-۶: نُوی فیلم در یوگسلاوی ۲۹۶
۲۲-۷: سینمای بلغارستان و رومانی ۲۹۷
۲۲-۸: سینما نوو (سینمای نوی) برزیل ۲۹۷
۲۲-۹: سینمای کوبا ۲۹۷
۲۲-۱۰: سینمای آفریقا ۲۹۷
تست‌های آخر فصل ۲۹۸
پاسخ تست‌های آخر فصل ۲۹۹

فصل بیست و سوم:سینمای ژاپن

۲۳-۱: سینمای ژاپن تا سالهای جنگ جهانی دوم ۳۰۳
۲۳-۲: فیلمسازان بزرگ سینمای ژاپن ۳۰۳
۲۳-۲-۱: آکیرا کوروساوا ۳۰۳
۲۳-۲-۲: یاسوجیرو اوزو ۳۰۶
۲۳-۲-۴: ماساکی کوبایاشی ۳۰۸
۲۳-۲-۵: ناگیسا اوشیما ۳۰۹
تست‌های آخر فصل ۳۱۰
پاسخ تست‌های آخر فصل ۲۹۸

فصل بیست و پنجم: بزرگان سینما در نیمهٔ دوم قرن بیستم

۲۴-۱: پییر پائولو پازولینی ۳۱۵
۲۴-۲: وودی آلن ۳۱۶
۲۴-۳: برناردو برتولوچی ۳۱۷
۲۴-۴: سرگئی پاراجانف ۳۱۸
۲۴-۵: ورنر هرتزوگ ۳۱۸
۲۴-۶: ویم وِندرس ۳۱۹
۲۴-۷: ییلماز گونی ۳۲۰
۲۴-۸: فرانسیس فورد کاپولا ۳۲۱
۲۴-۹: مارتین اسکورسیزی ۳۲۲

عنوان ..... صفحه

۲۴-۱۰: استیون اسپیلبرگ ۳۲۴
۲۴-۱۱: کریستف کیشلوفسکی ۳۲۶
۲۴-۱۲: جیم جارموش ۳۲۶
تست‌های آخر فصل ۳۲۸
پاسخ تست‌های آخر فصل ۳۲۹

فصل بیست و پنجم: سینمای نوین دنیا

۲۵-۱: فیلمهای مهم دهۀ هفتاد میلادی ۳۳۳
۲۵-۲: فیلمهای مهم دهۀ هشتاد میلادی ۳۳۶
۲۵-۳: فیلمهای مهم دهۀ نود میلادی ۳۳۹
۲۵-۴: سینمای قرن بیست و یکم ۳۴۳
تست‌های آخر فصل ۳۴۶
پاسخ تست‌های آخر فصل ۳۴۸

فصل بیست و ششم: سینمای ایران

سینمای پس از انقلاب ۳۵۴
تست‌های آخر فصل ۳۵۷
پاسخ تست‌های آخر فصل ۳۵۸

فصل اول

دوران پیش از سینما

عناوین اصلی:

- کوشش‌های انسان در قرن‌های پیشین برای تصویرسازی
- کوشش‌های ادیسون و همکارش برای طبع‌آزمایی در زمینهٔ سینماتوگراف
- تست‌های آخر فصل
- پاسخ تست‌های آخر فصل

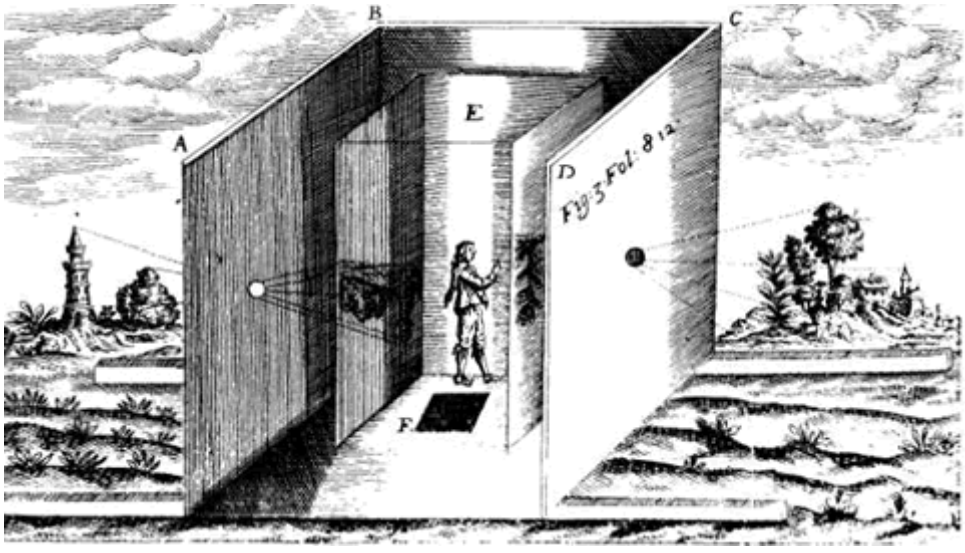
فصل اول

دوران پیش از سینما

اگر بخواهیم روند رویکرد انسان به تصویرسازی را در طول تاریخ و به‌شکلی اجمالی بررسی کنیم، می‌توان به نکته‌های زیر اشاره کرد:

** افلاطون نظریه‌ای داشته که از آن با نام «نظریهٔ غار افلاطون» یاد می‌کنند. افلاطون در این نظریه گفته بود ما آدمیان در انتهای غاری نشسته‌ایم و بازتاب موجودات حقیقی را مانند یک نمایش بر ورودی آن غار می‌بینیم. می‌گویند کـه ریـشه‌هـای پیدایش «سینما» را می‌توان در این نظریه جست‌وجو کرد.

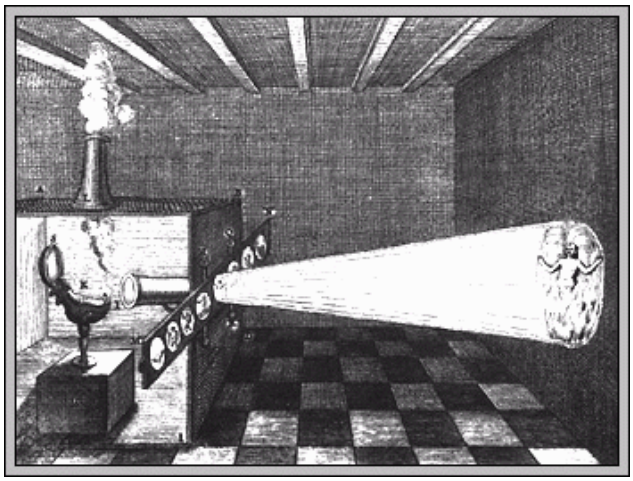
** پایه‌ها و اصول دستگاه‌های عکس‌برداری، فیلم‌برداری و نمایش را در دستگاهی می‌دانند که «لئوناردو داوینچی» اختـراع کرده بود؛ دستگاهی که «کامرا آبسکورا» (Camera Obscura) نام داشت. او از روزنهٔ کوچک اتاقی که طراحی کـرده بـود، بازتابی از جهان بیرون را بر دیوار آن اتاق نمایاند.

۱-۱: دستگاه Camera Obscura که یکی از مهم‌ترین دستاوردهای لئوناردو داوینچی بود.

** **آتانوسیس کرچر:** در سال ۱۶۴۵ دستگاه «فانوس جادو (اتاق جادو)» را اختـراع کـرد کـه بـه آن Magic Lantern هـم می‌گویند. در این دستگاه تصویرهایی از یک عدسی عبور می‌کردند و با استفاده از بازتاب نـور خورشـید توسـط یـک آینـه و نمایش تصویر بر پرده پنداری از حرکت در تصویر را در ذهن مخاطب ایجاد می‌کردند. البته نوری در اتاق تاریک این دستگاه

و در پشت تصویر ایجاد می‌شد، تا تصویر روی پرده به لرزش بیفتد.

۱-۲: دستگاه «فانوس جادو» که آتانوسیس کرچر آن را ابداع کرد.

** **هانریش شولتز:** تأثیر نور را بلورهای نیترات نقره کشف کرد.

** **توماس وج‌وود:** نیترات نقره را برای ایجاد تصویر استفاده کرد.

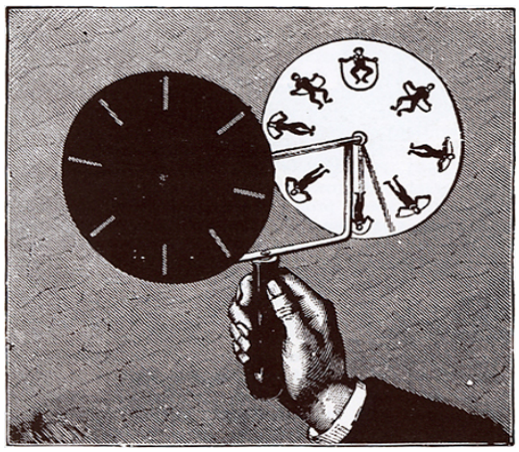
** **جان هرشل:** برای ثابت نگه‌داشتن نیترات نقره، «هیپو سولفیت سدیم» را ساخت.

** **پیتر مارک رُژه:** نظریهٔ «دوام تصویر» را در سال ۱۸۲۴ مطرح کرد. او اعلام کرد تصویر یک شیء نورانی متحرک تا کسری از ثانیه (یک‌بیستم تا یک‌پنجم ثانیه) بر روی شبکیهٔ چشم باقی می‌ماند.

** **نیپس:** او در سال ۱۸۲۸ نخستین عکس جهان را به روش هلیوگرافی گرفت؛ یعنی تصویری روی یک صفحهٔ شیشه‌ای تولید کرد، اما زمان نوردهی آن هشت ساعت بود.

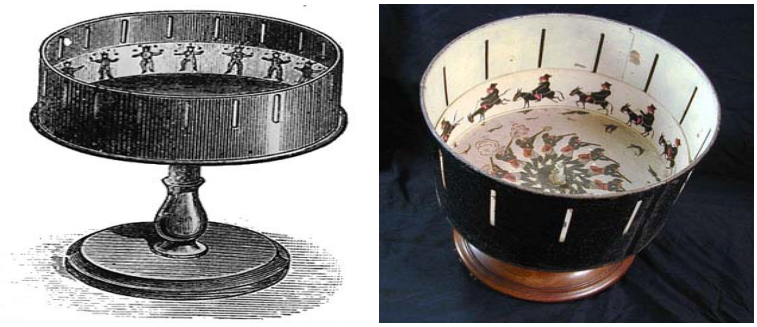
** **هنری فاکس تالبوت:** سال‌ها عکاسی روی شیشه یا فلز و بدون استفاده از نگاتیو انجام می‌شد و به این ترتیب از هر عکس فقط یک نسخه می‌توانست وجود داشته باشد. نوردهی هر تصویر چند دقیقه طول می‌کِشید. در سال ۱۸۳۹، «هنری فاکس تالبوت» نگاتیوهایی را ابداع کرد که روی کاغذ تولید می‌شدند. در همین زمان چاپ تصویرهای عکاسی روی اسلایدهای مخصوص فانوس‌ها و افکندن آن‌ها بر روی پرده امکان‌پذیر شد. اما تا سال ۱۸۷۸ زمان نوردهی زیر یک ثانیه همچنان عملی نبود.

** **جوزف پلاتو:** فناکسیتوسکوپ را در سال ۱۸۳۲ ابداع کردند. دستگاه فناکسیتوسکوپ شامل دو دایره با مقوا یا فلز بود که به‌وسیلهٔ یک میلهٔ محوری به هم وصل می‌شدند. این دو دایره هم‌زمان با هم می‌چرخیدند؛ بر روی یکی، تصویرهایی پشت سر هم قرار داشت و بر روی دیگری شکاف‌هایی ایجاد می‌شدند که در برابر چشم قرار می‌گرفتند.

۱-۳: نمایی از یک فناکسیتوسکوپ

** **ویلیام جرج هورنر:** ابداع‌کنندهٔ دستگاه «زئوتروپ» که از آن با نام «چرخ شیطان» هم یاد کرده‌اند. در این دستگاه که در سال ۱۸۳۳ اختراع شد، تصویرهای متفاوتی از یک جسم در کنار یکدیگر بر روی نواری در جدارهٔ داخلی یک استوانه قرار گرفته و از طریق شکاف‌هایی در نیمهٔ بالایی استوانه دیده می‌شدند.

۱-۴: دو نما از دستگاه زئوتروپ